

Üstün ve Özel Yeteneklilerin Eğitimlerinde Öğretmenlere Düşen Görevler

Daha önce de belirtildiği gibi öğretmenler üstün zekalı çocukların tanınmasında çok başarılı olamamaktadırlar. Ancak verilecek olan bazı ipuçlarından yararlanarak bu konudaki yeterliklerini artırmaları olasıdır.

Üstün zekalı ve üstün yetenekli çocukların özellikleri anımsanacak olunursa olağan sınıf ortamlarında gösterecekleri davranışlar açıkça ortaya çıkacaktır. Eğer çocuk sınıf ortamında;

Sürekli olarak huzursuzluk ya da aşırı hareketlilik gösteriyorsa,

Aşırıya kaçan ölçülerde şaka ya da yaramazlık yapıyorsa,

Bütün olumlu ve uyumlu davranışlarına karşın, akademik olarak göstermesi gereken başarıyı gösteremiyorsa,

Ders etkinliklerine katılmayıp bir köşede oturuyor, içine kapanık, gündüz düşleri kuruyorsa,

Sık sık okulu asıyorsa,

Ev ödevlerini yapmaktan kaçınıyor ya da isteksiz davranıyorsa,

Öğretmenin sonuçlandırdığı bir konuda hala ısrarlı biçimde tartışmaya devam etmeye çabalıyorsa,

Tüm bunlar üstün yetenekli ve üstün zekalı çocukların tüm gizil güçlerine karşın programda başarısız olduklarının bir göstergesi olup, bunun olası nedeni; öğretmenin öğrenciye uyguladığı programın;

ya çok kolay olmasından,

ya sınıf çalışmalarındaki hızın çok ağır gelişmesinden,

ya aşırı tekrarlara yer vermesinden,

ya derinlemesine tartışmalara yeterince yer vermemesinden,

ya verilen ödevlerin yeteri kadar çocuk için kendi yeteneğini ve yeterliğini geliştirici olmamasından,

ya da ders konularının öğrenciye ilginç gelmemesi, onun olgunluk ve yetenek düzeyinin çok altında olmasından,

kaynaklanmıştır diyebiliriz.

Türkiye'de ne üstün zekalılar ne de üstün yetenekliler için yeteri kadar olanakların bulunmaması nedeniyle bu çocuklar olağan akranları ile birlikte eğitim almak durumundadırlar. Bu nedenle, normal sınıf öğretmenin sınıfındaki üstün zekalı, üstün yetenekli çocuklar için bazı düzenlemeler yapması kaçınılmaz olmaktadır. Bu düzenlemelerde öğretmenlerin yapmaları gerekenlerle, yapmamaları gerekenler şöylece belirtilebilir:

Öğretmenlerin Yapmaları ve Yapmamaları Gereken Hususlar

Yapılması Gerekenler

Daha güç sorular sorun. Yeni düşünceler ve kavramlara ilişkin yeni uygulamalar deliştirmesini isteyerek düşüncelerine esneklik kazandırın.

Sınıf çalışmalarına ilişkin olarak özel araştırma, inceleme ödevleri verin.

İlgilendikleri bir konuda özel proje geliştirmelerine fırsat tanıyın. Bu projeyi sınıf arkadaşlarıyla paylaşmalarını olası kılın.

Eğitsel kol başkanı olmalarına, etkinlikleri planlamalarına ve oyunları yönetmelerine fırsat tanıyın.

Sınıf düzeyini dikkate almadan, çocukların kendi hızlarında programda ilerlemelerine fırsat tanıyın.

Açık bir biçimde üstün oldukları matematik, fen vb. derslerde daha üst düzeye çıkmalarını olası kılın. Bu alanlarda daha özgür ve ileri çalışmalarını teşvik edip, tekrarlayıcı alıştırmalardan uzak tutmaya çalışın.

Bazı konuların öğretilmesinde söze yardımcı olmalarına, arkadaşlarına konuları öğretmelerine izin verin.

Bu çocuklar için, ana babaları ve okul aile birliği ile ilişki kurup özel ders ya da en yakın üniversitelerden ders alabilmelerinin yollarını araştırın.

Yeteneklerinin farkında olmalarını ve değerini bilmelerini sağlayın.

Yapılmaması Gerekenler

Üstün zekalı ve üstün yetenekli çocuklara aynı konuda çok uzun ödevler verme.

Tek düze, tekrarlayan görevler ve ödevler verme.

Alışılmışın dışındaki görüşlerini reddetme.

Zamanlarını boşa harcatma.

Angarya niteliğinde görevler verme.

Üstün zekalı ve üstün yetenekli çocuklara öğretmenlik yapacaklarda bulunması gereken yeterlikler konusunda yapılmış çeşitli araştırmalar vardır. Bu araştırmalar sonucunda belirlenen en önemli öğretmen yeterliklerinin ilk onu aşağıda sıralanmıştır.

Öğrenmeye ilgili ve yeterli olma

Öğretimde sıra dışı yöntem ve yeterliliklere sahip olma

Adil ve tarafsız olma

İşbirlikçi demokratik tutum

Esnek olma

Espiri duygusuna sahip olma

Ödüllendirme ve takdir etme becerilerine sahip olma

İlgi alanında çeşitlilik gösterme

İnsanların sorunlarıyla ilgilenme

Hoş bir dış görünüş ve tavıra sahip olma

Kaynak:

Üstün Zekalılar ve Üstün Yetenekliler (Syf. 183-185) – Prof. Dr. Ayşegül ATAMAN Anadolu Üniversitesi